

Tjänsteutlåtande

Kommunkansliet

Till Kommunstyrelsen

Datum 2019-12-06

Dnr KS 2019/0306

Inrättande av Kommunstyrelseberedningen

Sammanfattning

Av Kommunallagen (KL) 6 kap. 6 § framgår att Kommunstyrelsen ska bedriva sin verksamhet enligt Kommunfullmäktiges beslut, lagar samt i övrigt på ett tillfredsställande sätt och med tillräcklig intern kontroll.

I den anmälan, daterad 2019-12-02, som de förtroendevalda revisorerna inkommit med till Kommunstyrelsen (Bilaga 1) framgår att det nu finns krav på åtgärder och beslut som syftar till att formellt stadfästa hittillsvarande ordning och praxis, som varit under lång tid gällande Allians-AU och Alliansberedningen.

Mot bakgrund av detta föreslås, som en direkt åtgärd, att en särskild beredning – Kommunstyrelseberedningen – inrättas och att denna beredning övertar Allians-AU:s respektive Alliansberedningens roll och funktion, varmed sistnämnda avdelningar, som tillkommit i enlighet med gällande arvodesbestämmelser § 22, upphör.

Kommunstyrelseberedningen ska, i likhet med vad som varit fallet med hittillsvarande Allians-AU och Alliansberedning, ha till uppgift att bereda och framlägga förslag i de ärenden som ska behandlas av Kommunstyrelsen.

Val till Kommunstyrelseberedningen sker i särskild ordning.

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar

1. Inom Kommunstyrelsen inrätta en beredning, benämnd Kommunstyrelseberedningen, med uppgift att bereda och framlägga förslag i de ärenden som ska behandlas av Kommunstyrelsen,
2. Kommunstyrelseberedningen sammanträder på kallelse av beredningens ordförande,
3. Kommunstyrelseberedningen får besluta att andra förtroendevalda och/eller tjänstemän samt sakkunniga får närvara och delta i överläggningarna
4. Anmoda övriga nämnder att för egen del inrätta motsvarande nämndberedning, med uppgift att bereda och framlägga förslag i de ärenden som ska behandlas av respektive nämnd.

Bakgrund

Kommunrevisionens skrivelse

Kommunrevisionen inkom med en skrivelse, daterad 2019-09-26, med en begäran om svar på en rad frågor gällande Kommunstyrelsens ärendeberedning, dess process och beredningsorgan samt för vilka delar i Kommunstyrelsens beredningsprocess, som sammanträdesarvode utgår.

Kommunstyrelsen behandlade ärendet vid sitt sammanträde 2019-11-06.

Tjänsteutlåtande

Revisorerna konstaterar att Kommunstyrelsens svar ger en tydlig bild av Kommunstyrelsens ärendeprocess, processordning samt beredningsorgan. Revisorerna uppehåller sig dock särskilt vid de avdelningar som bildats i enlighet med gällande arvodesbestämmelser § 22, dvs. Allians-AU samt Alliansberedningen och efterfrågar Kommunstyrelsens beslut avseende bildandet av nämnda avdelningar.

Kommunallagens allmänt hållna ramverk gällande ekonomiska förmåner till förtroendevalda

Av Kommunallagens (KL) femte kapitel, under avsnittet ”Fullmäktiges uppgifter” KL 5 kap. 1 § framgår att ”Fullmäktige beslutar i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen...”. Nämnda bestämmelse omfattar sammanlagt nio punkter och det framgår särskilt av punkten 6 att fullmäktige beslutar om ”grunderna för ekonomiska förmåner till förtroendevalda”.

Lokala arvodesbestämmelser

Med utgångspunkt från KL:s allmänt hållna grunder och ramverk har Kommunfullmäktige i Österåkers kommun beslutat om att anta lokala bestämmelser ”Bestämmelser avseende arvoden och ersättningar till Österåkers kommuns förtroendevalda samt stöd till politiska partier representerade i fullmäktige”.

Bestämmelserna antogs av ett enhälligt fullmäktige 2017-01-30 KF § 1:11, Dnr. KS 2016/0166 och var resultatet av ett arbete genom en parlamentariskt sammansatt arbetsgrupp.

De lokala bestämmelserna omfattar totalt 24 §.

Av § 22 ”Sammanträdesersättning” framgår att ”Sammanträdesersättning skall utgå till närvarande ledamöter och ersättare i fullmäktige, kommunstyrelsen och annan kommunal nämnd/styrelse inklusive inom dessa en bildad avdelning av permanent karaktär”.

Med stöd av § 22 har två stycken avdelningar av permanent karaktär bildats, Allians-AU respektive Alliansberedningen. Utöver nämnda avdelningar har det med stöd av samma regelverk, inom övriga facknämnder bildats avdelningar av permanent karaktär. Sistnämnda avdelningar benämns vanligtvis presidieberedningar.

Arvode för det arbete som är förenat med uppdraget

De ledamöter som tillsammans utgör avdelningarna Allians-AU respektive Alliansberedningen närvarar på grundval av sitt uppdrag i Kommunstyrelsen.

De ledamöter som tillsammans utgör avdelningarna för övriga nämnder närvarar på grundval av sitt uppdrag i respektive nämnd.

Sammanträdesarvode har till de förtroendevalda, vilka ej är kommunalråd, utgått för närvaro i nämnda avdelningar, i enlighet med de lokala bestämmelserna § 22.

För kommunalråden utgår ingen annan ersättning än ett s.k. ”allt-i-ett-arvode”.

Förvaltningens slutsatser

Då revisorerna har påtalat en avsaknad av formellt beslut om inrättande av ovan nämnda organ tillstyrker förvaltningen förslaget om att Kommunstyrelsen och övriga nämnder fattar beslut om att inrätta Kommunstyrelseberedningen samt motsvarande beredningar för övriga nämnder.

Beslutet kan fattas med stöd av KL kap. 3 § 5 tredje stycket, av vilken framgår att en nämnd får tillsätta de nämndberedningar som behövs.

Sammansättningen i Kommunstyrelseberedningen och nämndernas motsvarigheter till beredningar bestäms av respektive nämnd. Då lagen (1992:339) om proportionellt valsätt (LPV) inte är tillämplig ska valet av ledamöter i Kommunstyrelseberedningen samt nämndernas motsvarigheter till

Tjänsteutlåtande

beredningar, ske genom majoritetsbeslut (Bilaga 2, SKR:s (tidigare SKL) utdrag ur PM – lagen om proportionellt valsätt, En praktisk handledning, revidera upplaga, mars 2019, särskilt punkt 4.5, sida 8).

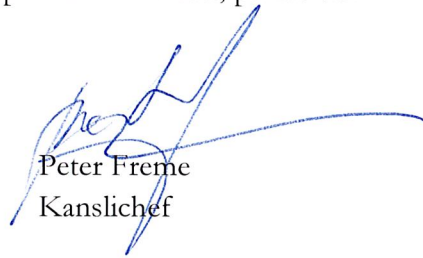
Beslutsunderlaget har även granskats av extern jurist, särskilt sakkunnig inom kommunalrätt, vilket ytterligare stödjer förvaltningens tillstyrkande.

Bilagor

1. Revisorernas skrivelse, daterad 2019-12-02,
2. Utdrag ur SKR:s PM – lagen om proportionellt valsätt, punkt 4.5.

Staffan Erlandsson
Kommundirektör

Peter Freme
Kanslichef

Expedieras

ÖSTERÅKERS KOMMUN
Revisorerna

ÖSTERÅKERS KOMMUN KOMMUNSTYRELSEN 2019-12-04
D.nr:

Kommunstyrelsen (för yttrande)

Anmälan

Kommunrevisionen lämnar härmed en anmälan för åtgärd till kommunstyrelsen.

Kommunrevisionen emotser snarast svar från kommunstyrelsen avseende dess fortsatta hantering, dock senast den 16 december 2019.

Anledningen är att kommunrevisionen anser att det finns grund för att göra en sådan anmälan som föranleds av sådan misstanke som utgör grund för anmälan enligt 12 kap. 1 § 3 st kommunallagen.

Bakgrund

Utifrån den situation som uppkommit avseende arvodering av förtroendevalda som bland annat deltar i beredning av ärenden, tillskrev kommunrevisionen den 26 september 2019 kommunstyrelsen i syfte att få svar på grundläggande frågor om den aktuella situationen och kommunstyrelsens syn.

Kommunrevisionen efterfrågade i skrivelsen svar på nedanstående frågor:

- Hur är Kommunstyrelsens ärendeberedning uppbyggd?
- Hur är ärendeberedning, dess process och beredningsorgan formaliserade (t. ex. genom beslut i kommunstyrelsen eller fastställt på annat sätt)?
- För vilka delar/ möten beredningsprocessen utgår sammanträdesarvode?

Kommunstyrelsen behandlade ärendet vid sitt sammanträde den 6 november 2019, § 12:16 (dnr KS 2019/0244). Kommunstyrelsen antog upprättad tjänsteskrivelse som sitt svar på revisionens frågor. Kommunstyrelsens omfattande svar på kommunrevisionens frågor ger en tydlig bild av kommunstyrelsens ärendeprocess, processordning samt beredningsorgan.

Av kommunstyrelsens svar till kommunrevisionen framgår att det av den valsamverkansgrupp som utgör en majoritet av de förtroendevalda (Alliansen i Österåkers kommun) bildats två särskilda grupper; Alliansberedningen och Allians-AU. Dessa utgör enligt skrivelsen en del av kommunstyrelsens beredningsorganisation och är bildade med hänvisning till 22 § i styrdokumentet "Bestämmelser avseende arvoden och ersättningar till Österåker kommuns förtroendevalda samt stöd till politiska partier representerade i fullmäktige". För deltagarna i dessa gruppers sammanträden har utgått arvoden och ersättningar.

Kommunrevisionens utgångspunkt för anmälan

Kommunallagen innehåller regler om såväl förtroendevalda, arvoden och ersättningar samt den politiska organisationen.

ÖSTERÅKERS KOMMUN

Revisorerna

I fjärde kapitlet kommunallagen finns särskilda regler för förtroendevalda och bland annat arvoden och ersättningar.

Enligt 4 kapitlet 16 § gäller att fullmäktige får bestämma om arvoden för arbete som är förknippat med uppdraget som förtroendevald. Om fullmäktige beslutar att arvode ska betalas, ska arvodet bestämmas till lika belopp för lika uppdrag.

Fullmäktige har fastställt bestämmelser om arvoden och ersättningar i särskilt styrdokument. Enligt de av Kommunfullmäktige antagna "Bestämmelser avseende arvoden och ersättningar till Österåkers kommuns förtroendevalda samt stöd till politiska partier representerade fullmäktige" gäller bland annat enligt 22 § att:

sammanträdesersättning skall utgå till närvarande ledamöter och ersättare fullmäktige, kommunstyrelsen och annan kommunal nämnd/styrelse inklusive inom dessa en bildad avdelning av permanent karaktär.

Utöver de grundläggande arvodesreglerna gäller för kommunstyrelsen att styrelsen självständigt ska besluta om dess förvaltning, det framgår av 6 kap. 3 § kommunallagen. Kommunalrättsligt menar lagstiftaren att det är kommunstyrelsen i egenskap av politiskt organ som självständigt ska besluta om hur kommunstyrelsens verksamhet ska bedrivas och utföras. Det är även en viktig utgångspunkt i förhållande till att kommunstyrelsen bedriver sin verksamhet utifrån ett strikt revisionsansvar gentemot kommunfullmäktige. Kommunstyrelsens verksamhet utövas genom beslut eller som ett led i verkställighet av beslut. Kommunstyrelsen kan dock i vissa fall delegera beslutsrätten enligt de särskilda delegationsreglerna i 6 kap. kommunallagen.

Under kommunstyrelsen får det finnas såväl utskott som beredningar. För dessa gäller att kommunstyrelsen får tillsätta utskott, om inte fullmäktige redan gjort det. Det framgår av 3 kap. 5 § kommunallagen. Utöver utskott får kommunstyrelsen tillsätta de beredningar som styrelsen anser nödvändigt, även det framgår av 3 kap. 5 § kommunallagen.

Av 6 kap. 6 § kommunallagen framgår den grundläggande principen om att kommunstyrelsen ska bedriva sin verksamhet enligt fullmäktiges beslut, lagar samt i övrigt på ett tillfredsställande sätt och med tillräcklig intern kontroll.

Kommunrevisionen kan inte i kommunstyrelsens svar på kommunrevisionens frågor se att kommunstyrelsen fattat några beslut om att inrätta några särskilda utskott eller beredningar. Kommunrevisionen kan inte heller se att det finns någon delegation eller liknande förflyttning av beslutsrätten från kommunstyrelsen med avseende på inrättande av t.ex. utskott eller beredningar. Även om det kommunalrättsligt skulle finnas en möjlighet för kommunstyrelsen att organisera sin verksamhet även utanför formella utskott och beredningar kan inte kommunrevisionen se att sådana beslut finns från kommunstyrelsen.

ÖSTERÅKERS KOMMUN
Revisorerna

Förutsättningen för rätt till sammanträdesarvode utgår från det som redovisats ovan. Sammanfattningsvis är utgångspunkten att bestämmelser om arvoden och ersättningar reglerar förutsättningarna och rätten till arvoden och ersättningar. Kommunstyrelsen och nämndernas organisering regleras inte genom dessa bestämmelser, utan primärt från tredje och sjätte kapitlet i kommunallagen. Kommunrevisionen kan inte, mot bakgrund av avsaknad av beslut från kommunstyrelsen, se att kommunstyrelsen inrättat något sådant organ (i bestämmelserna benämnt avdelning) som berättigar till sammanträdesersättning enligt gällande regler i kommunallagen.

Sammanträdesersättning som utbetalts för deltagande i det som i kommunstyrelsens svar till kommunrevisionen benämns Alliansberedningen samt Allians-AU riskerar mot denna bakgrund att sakna lagstöd samt stöd i av kommunfullmäktige fattat beslut om arvoden och ersättningar.

Kommunrevisionen har med utgångspunkt från detta en anmälningsskyldighet till kommunstyrelsen, om kommunrevisionen har minsta anledning att tro att det finns en misstanke om att ett förfarande kan utgöra brott av förmögenhetsrättslig karaktär. Utbetalning av arvoden under omständigheter som riskerar att detta sker utan stöd i lag eller i enlighet med kommunfullmäktiges beslut ger vid handen att sådan misstanke som avses i 12 kap. 1 § 3 st kommunallagen föreligger.

För Österåkers kommuns revisorer, 2019-12-02

Bengt Ölin
Ordförande i kommunrevisionen

Bilaga 2

Utdrag ur:

Lagen om proportionellt valsätt

EN PRAKTISK HANDEDNING

REVIDERAD UPPLAGA, MARS 2019

Sveriges
Kommuner
och Landsting

Förord

Sveriges Kommuner och Landsting har under de senaste åren fått ett ökat antal förfrågningar om lagen (1992:339) om proportionellt valsätt.

För att underlätta arbetet i samband med valet 2018 har denna PM tagits fram. Den togs ursprungligen fram år 2015, och vi har sedan dess använt den internt på avdelningen för juridik i syfte att kvalitetssäkra den.

Skriften har tagits fram av förbundsjurist Lena Dalman. Har du frågor eller synpunkter är du välkommen att höra av dig till lena.dalman@skl.se.

PM:et är uppdaterat till lagstiftningen den mars 2019.

Stockholm i mars 2019

Sveriges Kommuner och Landsting

Avdelningen för juridik

1. Inledning

De senaste valen har SKL fått ett kraftigt utökat antal frågor kring hur lagen (1992:339) om proportionellt valsätt (nedan kallad LPV) ska tillämpas. Orsaken är den, att antalet partier ökat ute i kommunerna och att majoritetsförhållandena på många håll är oklara. SKL vill därför med denna skrift reda ut hur lagen fungerar.

I grunden har lagen tillkommit för att säkerställa att alla större partier får ta plats i styrelse och nämnder. Lagen är dock svår att tillämpa. En effekt av lagen har därför blivit att den ligger till grund för uppgörelser mellan partierna, för att på så sätt *undvika* att proportionellt val görs.

Alternativet till proportionellt val är att valet förrättas med majoritetsbeslut, oftast på förslag av valberedningen. Valberedningens förslag brukar ligga nära det resultat man skulle ha uppnått med proportionellt val. Eventuella avvikelser brukar ske genom överenskommelser partierna emellan.

Majoritetsval går betydligt fortare att genomföra än ett proportionellt val. Det är också vanligast att val förrättas genom majoritetsbeslut. Det finns dock några viktiga skillnader mellan majoritetsval och proportionellt val. Vi kommer därför också att i ett avsnitt redovisa viktiga skillnader mellan de två förfarandena.

2. Bakgrund till LPV – varför finns den?

Kommunallagen (KL) bygger på idén att även minoriteten är representerad i de olika beslutande och beredande organen. Genom att yrka på proportionellt val kan alltså en minoritet genomdriva att nämnder m.fl. får en allsidig representation. Sammansättningen kan därefter inte heller ändras av majoriteten. Möjligheten för en majoritet i fullmäktige att avsätta ledamöter är kraftigt beskurna (4 kap. 9 och 10 §§ KL). Enstaka ledamöter kan avsättas enbart om den förtroendevalde vägrats ansvarsfrihet eller har begått vissa grövre brott. Uppdragen för ledamöterna i en hel nämnd kan endast ändras vid förändrad politisk majoritet eller vid förändringar i nämndorganisationen. Huvudprincipen är med andra ord att sammansättningen på nämnderna ska bestå efter genomfört val.

I RÅ 2010 ref. 60 ansågs dock återkallelse av samtliga uppdrag i en hel nämnd *före mandatperiodens början* vara möjlig. I HFD 2016 ref. 53 ansågs enbart en ökning av antalet förtroendevalda i en nämnd inte utgöra sådan förändring i nämndorganisationen som avses i 4 kap. 10 § KL. I HFD 2016 ref. 54 slogs fast att 4 kap. 10 § KL även omfattar styrelsen, oaktat att styrelsen enligt 6 kap. 18 § KL väljs för fyra år.

Den som läser LPV inser snabbt att det kan bli en mycket omständlig procedur att tillämpa lagen, särskilt om det är många nämnder, styrelser m.m. som ska väljas. Risken för fel är dessutom stor. Som vi senare ska se, kan även små detaljer i förfarandet resultera i att valet inte får den utgång man väntat sig. Lagen har således en mycket viktig funktion; att utgöra en ram för de förtroendevalda att träffa underhandsuppgörelser om sammansättningen i nämnder m.fl. och därefter genomföra valen med majoritetsbeslut.

3. Olika sätt att förrätta val

5 kap. 53 § KL föreskriver som regel att utgången i ett ärende bestäms med enkel majoritet. Det enklaste sättet att fatta beslut på är genom *acklamationsförfarande*. Detta innebär att ordföranden lägger fram det beredande organets (t.ex. en valberednings) förslag till beslut. Om de olika partierna gjort upp i förväg blir detta ett okomplicerat val, särskilt om inga ytterligare förslag finns. Även om något annat förslag finns, så kan ordföranden välja att ”höra” valberedningens förslag. Yrkar ingen votering blir det då ett acklamationsbeslut i enlighet med beredningsorganets förslag.

Begärs *votering* ska denna vid val ske med slutna sedlar, 5 kap. 54 § KL. En vanlig situation är att valberedningen som sitt förslag har lagt fram en *lista* på exempelvis ledamöter i en nämnd. Samtidigt kan presenteras en annan lista (motförslag). Om votering begärs, ska omröstningen ske med slutna sedlar. Om ledamöter avstått från att rösta, räknas inte dessa ”röster”.¹ Den lista som fått flest röster vinner omröstningen. I arbetsordningen för fullmäktige brukar finnas en bestämmelse om hur valsedlarna ska se ut. Ett krav är att valsedeln måste innehålla lika många namn som omröstningen avser. Vid lika röstetal avgörs ärendet genom lottning. Begärs proportionellt val av tillräckligt många ledamöter ska i stället valet förrättas enligt LPV.

Proportionellt val kräver således att *någon begär det*. Yrkande om proportionellt val kan göras ända fram till dess att ett val enligt majoritetsmetoden avslutats, dvs. innan klubban har fallit och

---

¹ Rätten att avstå framgår av 4 kap. 25 KL.

befäst valet i dess helhet.² Återkallelse av begäran om proportionellt val torde kunna ske till dess att valet förrättats.³

4. Tillämpningsområdet för LPV

Det krävs lagstöd för att ett proportionellt val ska kunna framtvingas. Regler om proportionellt val återfinns på ett antal ställen.

4.1 5 kap. 58 § KL och 9 kap. 8 § KL

Enligt 5 kap. 58 § KL ska val – under de förutsättningar som anges i 2 § LPV – vara proportionella vid:

- val av ledamöter och ersättare i nämnder och beredningar, dock inte om två tredjedelar av de närvarande ledamöterna i fullmäktige vid inrättandet av *kommundelsnämnd* har röstat för att ledamöter i nämnden ska väljas på någon annan grund än partipolitisk,
- val av revisorer som avses i 12 kap. 4 och 5 §§ KL, - val av ledamöter och suppleanter i styrelsen för aktiebolag, ekonomiska föreningar eller stiftelser och revisorer och revisorssuppleanter samt lek- mannarevisorer som ska granska en sådan styrelses förvaltning

Enligt 9 kap. 8 § KL ska val av ledamöter och ersättare i den beslutande församlingen samt revisorer i ett kommunalförbund ske proportionellt om det begärs av det antal väljande som anges i 2 § LPV.

Om inte annat anges i förbundsordningen så ska LPV också tillämpas när den beslutande församlingen i ett kommunalförbund väljer ledamöter och ersättare i förbundsstyrelsen, andra nämnder, de beslutande organens beredningar samt revisorer, 9 kap. 8 § KL.

Val av *del* av nämnd eller val av *del* av utskott kan inte ske proportionellt.⁴

Fullmäktigeberedningar kan väljas proportionellt, 5 kap. 58 § första stycket 1 KL. Ledamöterna i dessa omfattas av definitionen för förtroendevalda i 4 kap. 1 § KL och måste uppfylla valbarhetskraven i KL. Valberedning är en fullmäktigeberedning och kan alltså väljas proportionellt.

4.2 6 kap. 42 § KL

Av 6 kap. 42 § KL följer att föreskrifterna i LPV ska följas vid val av utskott till nämnd. Alla beräkningar enligt LPV ska då göras utifrån de vid valet närvarande ledamöterna i nämnden. Mandatfördelningen i fullmäktige är irrelevant.

4.3 1 § LPV

1 § LPV föreskriver att lagen gäller för proportionella val som förrättas av kommunfullmäktige, landstingsfullmäktige, styrelsen eller annan nämnd i en kommun, ett landsting eller kommunalförbund, förbundsfullmäktige eller förbundsdirektionen i kommunalförbund och kommunala indelningsdelegerade.

² Kaijser-Riberdahl, Kommunallagen 6 upplagan, s. 383 och 663, RÅ 1936 ref. 21, RÅ 1948 E 71, 1964 I 137 och 189.

³ Kaijser-Riberdahl s. 393

⁴ Kaijser-Riberdahl s. 664, RÅ 1929 ref. 55

4.4 Bestämmelser i annan lagstiftning om proportionella val

Val av överförmyndarnämnd (19 kap. 5 § föräldrabalken), nämndemän (4 kap. 7 § rättegångsbalken), huvudmän i sparbank (4 kap. 3 § sparbankslagen (1987:619) kan ske proportionellt liksom val av ledamöter och ersättare i samordningsförbund (12 § lagen (2003:1210) om finansiell samordning och rehabiliteringsinsatser.

4.5 Val där LPV inte tillämpas

De ovan angivna lagrummen är uttömmande. Det betyder att val som inte räknas upp där inte omfattas av reglerna i LPV.

Val av *presidier* ska inte göras proportionellt. Presidierna är visserligen numera ett organ, men ledamöterna har olika roller. Något lagstöd för proportionellt val finns inte heller. I stället ska de väljas en och en med majoritetsval.⁵ Valet sker med relativ majoritet. Hur t.ex. röstetalet utfallit så att A fått 20 röster, B 15 röster och C 10 röster, är A utsedd. Någon ny omröstning mellan A och B ska inte göras, jfr. RÅ 1982 2:64. Samma sak gäller val av kommunalråd, regionråd o.dyl.

Inte heller *nämndberedningar* ska väljas proportionellt. Visserligen omnämns ”beredningar” i 5 kap. 58 § KL. Denna bestämmelse har emellertid överförts från 2 kap. 23 § i 1977 års kommunallag (ÄKL) som tog sikte på *fullmäktiges* olika val. För styrelsens och nämndernas del reglerades valen istället i 3 kap. 10 § ÄKL, som numera återfinns i 6 kap. 41 – 43 §§ KL. Där angavs att utskott skulle väljas proportionellt, liksom ”organ för beredning av ärende bestående av ledamöter och suppleanter i styrelsen/nämnden”. En nämndberedning kan sammansättas fritt och t.ex. bestå av politiker och tjänstemän. Något valbarhetskrav finns inte för nämndberedningar. Detta talar enligt vår uppfattning för att LPV inte kan tillämpas. Från rättspraxis kan nämnas rättsfallet RÅ 1982 2:19 där ett val av ledamöter till en samarbetskommitté inte skulle genomföras med proportionellt valsätt.

5. Valgenomförandet

Så snart resultatet av valet till fullmäktige blivit känt, kan förberedande åtgärder vidtas.

5.1 Intern överenskommelse med hjälp av valberedning

Länsstyrelsen meddelar så snart valresultatet räknats fram hur många mandat i fullmäktige respektive parti fått och vilka som tilldelats plats i fullmäktige. Med hjälp av dessa siffror kan kansliet/valberedningen räkna fram de s.k. *jämförelsetalen* mellan de olika ”blocken”/partierna. LPV bygger på att valsamverkan mellan olika partier kan ske. Något formkrav för denna samverkan finns inte. Det vanliga är att man ingår någon form av skriftlig överenskommelse mellan de samverkande partierna. Med ledning av bestämmelserna i 19 – 23 §§ LPV kan man räkna ut hur många mandat respektive ”block”/parti ska få i styrelser och nämnder.⁶ Med den informationen kan sedan valberedningen i samråd med de olika politiska partierna komma fram till en lösning där alla partier får nominera sina kandidater utifrån en proportionell fördelning som tar hänsyn till de olika konstellationer av teknisk valsamverkan som föreligger. Valberedningens förslag kan därefter överlämnas till fullmäktige.

⁵ Utseendet av presidier bygger i sin tur på en hävdvunnen tyst politisk överenskommelse om att även oppositionen ska få en plats i presidiet. Teoretiskt skulle dock majoriteten kunna tillskansa sig samtliga platser i ett presidium.

⁶ Mer om dessa paragrafer kommer i avsnitt 5.6.